

1./JR 65 SOTAPÄIVÄKIRJA KUHMON RINTAMALTA (2)

P 3622

Alkuperäisestä sotapäiväkirjasta luettavaan muotoon muokannut

Matti Halonen 2015

P 3622

1./JR 65

SOTAPÄIVÄKIRJA

28.1.1940 – 12.3.1940

1./JR 65 koottiin Tampereelle Joulukuussa 1939, YH:n aikana palvelukseen kutsutuista Etelä-Pohjanmaan, Satakunta-Hämeen, Keski-Suomen ja Savon Sotilaspiirien miehistä. Joulun aluspäivinä komppania siirtyi Ouluun, josta JR 65:n ensimmäisen pataljoonan mukana Suomussalmelle ja josta edelleen voittoisten taistelujen jälkeen komppania siirrettiin 3-4.2.1940 Kuhmon rintamalle: Ensimmäistä pataljoonaa, johon komppania kuului, sitä komensi majuri Yrjö Hakanen. Komppanian päälliköksi määrättiin luutnantti Tapio Saikku. Siirtymiskäskyn komppania sai Suomussalmen Alassalmen maastossa.

28.1.1940		Komppania sanoi hyvästit Heinäkiven maastolle ja lähti klo 24.00 hiihtomars- sille Alassalmea kohti minne saavuttiin seuraavana aamuna klo 06.15.
29.1.1940	06.15	Saavuttiin Alassalmelle missä leiriydyttiin Velliselän etelärannalle, missä muis- teltiin näille rannoille tuloa sodan alussa. Telttaleiri siirrettiin Alassalmen sillan toiselle puolelle.
30.1.1940		Komppania oli levossa. Jalkaväkiharjoitus ja kiväärien tarkistusammuntaa.
1.2.1940		Jatkettiin edellistä.
2.2.1940		Samoin.
3.2.1940		Samoin.
4.2.1940		Komppania siirrettiin autoilla Kuhmoon, jossa leiriydyttiin Lepolan maastoon.
5.2.1940		Aamulla komppania lähti etenemään Lutjanjärven yli Saunajärveä kohti. Otimme yhteyden luutnantti Volasen komppaniaan ja leiriydyimme illalla Alasenjärven pohjoisrannalle.
6.2.1940		Komppania, yhdessä luutnantti Volasen komppanian kanssa, vahvistettuna kahdella konekiväärillä, suoritti hyökkäysliikkeen Kannaksen maastotukikohtaa vastaan, katkaisi tien Alasenjärven ja Saunajärven väliltä. Komppania jatkoi tämän jälkeen etenemistä Kannaksen sillanpääasemia kohti, mutta sen oli vetädyttävä takaisin niihin aseisiin, jotka olivat tien katkaisemisen yhteydessä varmistettu. Taistelussa kaatuivat pikakivääriampujat sotamiehet Saarilahti ja Ahto Aalto.
7.2.1940		Edellisenä päivänä vallattuja asemia paranneltiin ja oltiin koko päivä tulikosketuksessa vihollisen kanssa. Iltapäivällä komppania ryhmittyi hyök- käystä varten. Vihollisen kranaattituli häiritsi ryhmittymistä. Sotamies Anttila kaatui ja sotamiehet Mikkola, Lähde ja Virtanen haavoittuivat. Hyökkäys suoritettiin aavan suon yli, Kannaksen maastokohtaa vastaan Alasenjärven ja tien välistä. Hyökkäys pysähtyi yöllä noin 100 metrin päähän

vihollisen korsuista, kaivauduttiin maahan ja varmistettiin linja Alasenjärvi – maantie.

- 8.2.1940 Komppania oli asemissa edellä mainitulla linjalla ja oli koko päivän ajan tulitaistelussa vihollisen kanssa. Kolmannen joukkueen johtaja väpeli Rekola ja useita muita miehiä haavoittui. Kersantti Rautiainen ja alikersantti Penttilä kaatuivat.
- 9.2.1940 Komppania hyökkäsi Kannaksen korsuja vastaan, vänrikki Yli-Pohjan joukkueen ollessa kärjessä. Hyökkäys pysähtyi vihollisen voimakkaan tulen johdosta. Vänrikki Yli-Pohja haavoittui, alikersantit Kirkkomäki ja Kulmala kaatuivat. Myös muita miehiä haavoittui.
- 10.2.1940 Komppania uudisti jälleen hyökkäyksen vihollisen korsuja vastaan. Mainittavampaa tulosta ei myös nytkään saavutettu. Yöllä komppania vedettiin leirialueelle Alasenjärven pohjoisrannalle. Ensimmäinen joukkue jäi etuvartioasemaan entiselle paikalle.
- 11.2.1940 Etuvartiopalvelusta Kannaksen tukikohdassa.
- 12.2.1940 Samoin.
- 13.2.1940 Myöhään illalla komppania sai määräyksen lähteä Vetkon maastoon ja tuhota sinne rajan yli tulleet vihollisen hiihto-osastot. (Dolinin hiihtoprikaati). Yötä myöten komppania hiihti Lammin talosta johtavaa tietä Vetkoon, jossa samana iltana sai tulikosketuksen viholliseen. Kun yö oli melko pimeä, oli oletettavissa, että hyökkäys sen vuoksi epäonnistuisi yhteyksien mahdollisen katkeamisen vuoksi, komppanian päällikkö harkitsi oikeaksi siirtää hyökkäyksen aloittamisen aamuun. Yön kuluessa oltiin kosketuksessa vihollisen kanssa ja todettiin usean vihollisen kaatuvan.
- 14.2.1940 Aamulla havaittiin vihollisen olevan edessä olevalla kummulla ja sen takan olevassa talossa. Vihollisia todettiin olevan melko runsaasti. Heti aamun valjettua saapui kolme ”ryssää” kohotetuin käsin ja mölisten hirveästi. Ne vangittiin. Tämän jälkeen kuulimme politrukin tai upseerin pitävän puheen, jota seurasi voimakas ”uraa” huuto, jonka jälkeen eteemme ilmestyi noin 20 miehen mölisevä ”ryssä” joukko. Nämä eivät kehotuksista huolimatta heittäneet aseitaan, vaan ”uraata” huutaen juoksivat sekaisena laumana aivan muutaman metrin päähän meistä. Joukkueen johtajamme antoivat tulikomennon ja ”ryssät” kaatuivat viimeiseen mieheen. Tämän jälkeen taistelu jatkui koko päivän tykistön ja konekiväärien tukemana. Tykistö sai täysosuman taloon, sekä useita muita hyviä osumia vihollisen aseisiin. Hyökkäys alkoi klo 16.00. Kummulla olevat vihollisen asemat vallattiin helposti. Vetkon talo sen sijaan osoittautui sitkeäksi palaksi. Vänrikki Helarinnan kahden ryhmän kanssa tekemä hyökkäys epäonnistui. Käsikraanaatteja heitettiin ikkunoista ja ovista rakennuksiin, mutta ”ryssä” ei lähtenyt liikkeelle, vaan tulitti kyseistä taisteluryhmää niin, että rippeiden, 1+5, oli lopuksi poistuttava talosta muun komppanian luokse metsikköön. Täältä käsin tulitettiin taloa ja tehtiin uusia yrityksiä vihollisen pesäkkeen tuhoamiseksi. Myöhään yöllä oli lopuksi pakko syyttää talo palamaan ja saada siten ”ryssät” ulos. Nämä löysivät kohtalonsa heti ulos tultuaan talon pihamaalla.
- 16.2.1940 Komppania haravoi Kälkästen järvien välisen kannaksen ja miehitti sen kapeimman kohdan. Kun miehet olivat olleet pitkän aikaa syömättä, sytytettiin tässä nuotiot lämmittelyä ja kahvinkeittoa varten. Pian oli nämä

puuhat oli lopetettava, kun järveltä käsin hyökkäsi noin 30 miehinen ”ryssä” joukko kimppuumme. Pojat sieppasivat aseensa ja heittäytyivät aseisiin ja pian nukkui tuo, äsken niin hirveästi mölynnyt joukko ikuista unta.

Edellä mainitussa taistelussa komppania sai sotasaaliina suuren määrän automaattikiväärejä, konepistooleita ja nagan-pistooleja ynnä muuta tavaraa. Päivän valjettua komppania siirtyi Kälkäseen, josta se kuitenkin illalla palasi takaisin Vetkon maastoon. Matkalla hyökkäsi kimppuumme jälleen vihollisen hyökkäysosasto, joka piti sitkeästi puoliaan. taistelu jatkui myöhään yöhön ja päättyi vihollisen täydelliseen tuhoutumiseen.

- 17.2.1940 Komppania siirtyi Lammin maastoon ja sieltä edelleen taisteluasemiin Saunajärven pohjoispuolelle, jossa komppania suoritti tehtävänsä sodan loppuun saakka. Vetkon retken aikana oli komppania kärsinyt niin suuria tappioita, ettei se enää yksinään pystynyt miehittämään k.o. asemia. Sen vuoksi sille alistettiin joukkue toisesta komppaniasta.
- 18.2.1940 Komppania oli edelleen äsken mainituissa asemissa 1.3. saakka ja oli vihollisen kanssa tulikosketuksissa koko ajan. Useita miehiä haavoittui näissä asemissa.
- 2.3.1940 Komppaniasta erotettiin vänrikki Mäkisen joukkue hyökkäysosastoon, joka hyökkäsi itämaastoa vastaan 3 – 6.3.1940. Viimeksi mainittuna päivänä saatiin tämä motti vallattua muun komppanian hyökätessä saunajärven pohjoispuolelta.
- 8-10.3.1940 Mainitun motin tultua vallatuksi, komppania palasi entiseen maastokohtaansa ja suoritti pudistustöitä itämaastossa usean päivän aikana.
- 11.3.1940 Komppania siirtyi Luvelahteen kersantti Tuomiston jäädessä puolijoukkueen kanssa varmistamaan Saunajärven rantoja.
- 12.3.1940 Komppania alistettiin Luvelahdessa osasto Muroleeseen joka voimakkaan tykistön tulivalmistelun jälkeen aloitti hyökkäyksen länsimaastoa vastaan.
- 13.3.1940 Hyökkäys edistyi suunnitelmien mukaisesti aina klo 11.00 saakka, jolloin rauhan tulo pysäytti hyökkäyksen.
- Loppukatsaus: Rauhantulon jälkeen piti professori V.A.Koskenniemi tunnetun puheensa radiossa. Siinä hän kiteytti nyt käydyin Suomen ja Venäjän välisen sodan nimitykseen: ”Sata kunnian päivää”. Kun hengessään läpi käy 1./JR 65:n taisteluja tämän sadan päivän aikana, voi tyytyväisin mielin todeta, että ne päivät olivat kunnian päiviä myös meidän komppaniallemme. Taisteluissa osoitettiin runsaasti sellaista urhoollisuutta ja neuvokkuutta, että on vaikea löytää kyllin tehokkaita sanoja sen kunnioittamiseksi. Suomussalmen ja Kuhmon rintamalla, 1./JR 65:n miehet osoittivat kiistattomasti olevansa sukua niille lukemattomille sankareille, joiden sotilaskunto 30-vuotisessa sodassa ja monessa muussa sodassa herätti Euroopassa pelonsekaista ihmettelyä. 1./JR 65 suoritti tinkimättömällä velvollisuudentunteella ja tyyneydellä ne tehtävät, jotka sille sodan aikana asetettiin. Näitä tehtäviä täyttäessään se usein joutui kulkemaan raskaitten uhrien kautta päämääräänsä. 1./JR 65 menetti sodassa kaatuneina 7 aliupseeria ja 22 miestä. Taisteluissa haavoittui 1 upseeri, 12 aliupseeria ja 53 miestä.

